

PEST, 1859.

☉ S. szám. ☉ I. Félév. ☉

FEBRUÁR 24.

Leánynevelés.

A családot egy nagy terebélyes fához lehet hasonlítani, melynek árnya alatt a boldog megelégedésnek kellene honolni. Azonban, fájdalom, korunkban ezen fát egy titkos féreg emészti. A család eredeti rendeltetésétől, fonsága eszméjétől eltérve, sülyedni kezd, a nélkül, hogy önmagán segítene. Keblében az elégedetlenség uralkodik; mert elveszté jellemét, eltéveszté szép hivatását. Hiában siet a szelidség angyala fölszárítani a könyveket, hiában hozza a béke olajágát: a családoknál számüzve van a hajdani boldogság; körükben többnyire pusztaság honol, és a kétségbeesés küzdi elhatározó harcát. Keresik ugyan az emberek a boldogságot, vissza kívánják állítani a családi élet régi, eredeti dicsőségét: de mit ér, ha nem ott keresik az orvosságot, a hol kellene?

Külfény után rohan a világ, s azt véli, hogy a szívben rejlő fájdalmat a vakító, kápráztató külpompa képes kiegyenlíteni. Ennek következtében a külső fény növekszik, a belső megelégedés hanyatlik. A mellékes dolog lényeges gyanánt vétetik. A mag helyett a héj ápoltatik. Innen magyarázható a jelen kornak anyagiasság érzülete; innen a pipere, külfény, pompa utáni vágy. Avagy nem általános-e a panasz ezen ragály ellen? Nem látni-e, hogy már a cselédség, az utolsó szolgáló is, a helyett, hogy kétes jövőjéről, öreg napjairól gondoskodnék, nagyban majmolja a divatot. Míg hétköznap a mosó-teknő mellett áll: vasárnap selyem-

ruha-, kalap-, keztyüben sétálgat, úgy hogy nem lehet tudni, valljon nagyságos asszony-e, vagy sem? — Mindenesetre szomorú következményeket idéz elő ezen mértékletlen fényüzés, mely a felsőbb körökből a legalsóbb osztályba elharapóztat, öldöklő szellemével az egész társadalmat megmételtyezi. E bajból keletkezik a pazarlás, elszegényedés, elégedetlenség, családi egyenetlenség, és erkölcsi romlottság; sokan ugyanis nem győzvéen becsületes keresetből a fényüzést, aljas keresetre adják magukat, mitsém gondolva az erénynyel, a házasság szent kötelekével.

Ezeket előre boesátva, minden esetre korkérdés: mi segítene e bajon? segíthet-e a jól rendezett leánynevelés? — Mellözve a felsőbb köröket, melyek hajdani eredetiségöktől nem igen tértek el (?), főleg a közép, különösen a polgári osztályt veszem tekintetbe, s azt mondom: hogy e közbajon csak vallásos és ezélszerű nevelés által segíthetni. Miért is

A leánynevelés legyen először vallásos. Vallási alap nélkül minden boldogság homokra épül. Csak egy elem van, mely elég hatalmas mindent legyözni: és ez — a vallás. A vallás fejt meg a családnak az ő valódi rendeltetését, megoldja életkérdéseit, megorvosolja sebeit. A vallás mutatja meg, mint kelljen a család tüzhelyénél élvezeteket keresni, nemesebbeket, biztosabbakat, áldásosabbakat azoknál, melyek a salonokban, a mulatság termeiben vadásztatnak. A vallás vezeti vissza az irányvesztett lelket rendeltetéséhez, s ez világit a hitnek szövéténekével a sötétben botorkálóknak. A vallás heviti a lankadozó szí-

vet, s ez tanít kitartásra, önfeláldozásra, önmegtagadásra. A vallás eseppegteti a szív mélyébe ezen elvet: hiúságok hiúsága és minden csak hiúság, a léleknek gyötrelme; s fennen hirdeti: a mulandókat ne vadászd. A vallás jelöli ki a családban mindenkinek a tevékenység körét.

A Teremtő véghetetlen bőbeszédénél fogva férjt és asszonyt teremt. A férj erős, izmos, kitartó, elszánt, bátor levén, arra van rendeltetve, hogy a kenyeret keresse, oltalmazója és gondviselője legyen feleségének, szeretettel uralkodjék felette, mint hű segéd-élettársnővel bánjék vele, hallgasson kérésére s figyelembe vegye tanácsát. Ellenben a gyenge, szelid nő alkotva van, hogy a férj kemény természetét szelidítse, ötet hűségével, szende s kellemes viseletével megörvendeztesse, gondjait és terheit az élet-föntartás kellékeinek megszerzésében megoszssa, takarékos gazdálkodása és munkássága által a férje által szerzett vagyont fenntartsa és gyarapítsa. Mindez csak is a vallásos neveléstől várható.

Fájdalom! sokan a szülők közül a vallásos nevelésről megfélemedkezve, leányaikat oly iskolába vezetik, hol, mint ők mondják, imádsággal nem kizoztatnak; irtóznak a klastromi neveléstől, mert szerintök ott leányaik bigottokká képeztetnek. Keresik az oly intézeteket, honnan száműzve van a kereszténység minden jele: Jézus Krisztusnak, a bold. szűz Máriának, a szenteknek képei, a szenteltviz-tartó stb.; hol nem kell imádkozni tanulás előtt és után; hol nem kell a vett jókért hálákat adni, Isten áldásáért esedezni; hol nem kell vasár- és ünnepnapokon istenítiszteleten megjelenni, s annak idején a szentségekhez járulni. Mi esoda tehát, ha oly puszta, sivatag az egész nevelés? ha nem koronázza kívánt siker a munkát, s nem felel meg ezéjének a mai nevelés?

Ily növeldekből kerülnek aztán ki az elpuhult, elkényeztetett nők, kik semmi áldozatra nem készek; kik csak hű örömeinek, fényűzés- és pompának áldoznak; kik megvetik a magasztost, és keresik az aljast. Ezek azok, kik semmi örömet nem találván a család körében, csak külfény, multságok, gyönyörévezetek után vágyakoznak. Nem szükséges-e valljon e bajon segíteni? Maradhat-e még tovább is így? Remélhetjük-e, hogy a leánygyermek, mint jövő anyák jó, vallásos gyermekeit neveljenek, ha ők nem így neveltettek?

Csak úgy remélhető egy új és jobb nemzedék, ha a gyermekek szívébe jókor beoltatik a vallás szeretete. Azért tehát alapos oktatásban kell őket részesíteni a hittant illetőleg, hogy egykor képesek legyenek ők is gyermekeiket a vallás alapelveivel megismertetni, a hitoktatásra előkészíteni. Sajnosan kell tapasztalni, hogy ép a leánykák a hittanban leggyengébbek.

A fiú több évig jár iskolába: s ha mesterségre is adja magát, ismét a vasárnapi iskolában ismétli a hittant; később házasságra lépven, az illető lelkészről nyer oktatást. Egészen másképp áll a dolog a leányoknál: ezek későn kezdik, és korán végzik az iskolát. Néhány iskolai év alatt annyi tárggyal halmoztatnak el, hogy nem igen sok gondot és időt fordítanak a hittan tanulására. Midőn pedig elhagyják az iskolát, van ugyan itt-ott a leányok számára is vasárnapi iskola, ők azon-

ban, mint afféle kisasszonyok, szégyennek tartják abban megjelenni; fölmentik tehát őket ily formán: miután N. N. kisasszony nevelésénél és állásánál fogva az előirt tárgyakban jártas, fölmentetik. Férjhez menven, az illető lelkészek esupa tiszteletből ilyenféle tisztesb rangukat fölmenteni szokták a házasulandók hittanításától. És így esupa fölmentés, föltételezés mellett járatlanok maradnak a legüdvösb tudományban. Sőt városban a szónoklatok is föllengzően tartatnak, azon ürügy alatt, hogy ily mivelteknek nem lehet oly egyszerűen, oly népszerűen beszélni, mint a falusiaknak; s így a leányok későbbi korban sem pótolhatják az elmulasztott tanulást. Ez oka azután, hogy sokszor a falusi pórno vallásában jártasabb, mint a városi kisasszonykák, kikerül az ember mindent föltételez. Ez oka, hogy találtnak 20 éves, férjhez menők, kik azt sem tudják, ki volt Jézus? — Ezen vallási tudatlanságból származik aztán ama roz s bűnös szokás, hogy a kisasszony ha el is megy templomba, de leginkább csak azért, hogy magát s szép öltözetét mutogassa, ott tetszelegjen, vagy a zenét hallgassa. Nem tudja: miért kell szenteltvízzel magát meghintenie? mit kell mondania, ha templomba lép? melyek a szent mise főrészei? mi esoda imádságot kell, és mikor végeznie?

Tanítassanak tehát a leánykák alaposan a hittanra, bibliára, evangélium-magyarázatra. Adassék elő nekik egyszersmind a katolika egyház szertartásainak rövid értelmezése; sőt ha az idő és körülmények engedik, rövid egyházi történetet is igen ezélszerű tárgyalni. Mert a mit most hall, s megtanul, az marad meg; később ugyanis aligha fog többé önkényes szorgalom által ilyféle tárgyakat olvasni; arra tán sem ideje, sem akarata nem leend.

A vallástanra vonatkozó tárgyak mellett kívánatos, sőt szükséges még, hogy az egész nevelést a vallás üdvös szeleme lengje át, s a többi tárgyaknál is a katolikus szellem sugározzék ki. Egy tanköteles tárgytól se legyen elszigetelve a vallás. Nem kell gondolni, mintha csak a hittanból leezke alatt lehetne az Istenről szólani. Az olvasásnál, számvetésnél, kézi-munkáknál is minden a főczélra, az Istenre vonatkozzék. Ily vallásosan nevelt leányokat nem lehet féltetni, hogy fényűzők, hiuk, a családi boldogság megrontói leendenek.

(Folytatása következik.)

Mendlik Ágoston.

Két szobor.

Pasztortűz ég a sötétben,
Ugy lobog ott, olyan szépen,
Mint a tengeni-nyul szeme;
Körülötte vén juhászok,
Kik a nyájra fölfigyáznak,
És egy öreg, ősz remete.
A juhnyájak kolompolnak
Közepén a nád-akolnak;
El-elkapja hangját a szél,
Mig a remete így beszél:
. . . Ugy bizony! . . . mint a hogy élek,
Oly szent az, a mit beszélék!

Az Istennek, mint az irás mondja,
 Mindenekre kiterjed a gondja.
 Lássátok: ez itt, a mezőn,
 Vendelinus képe jobbra;
 Az a másik meg, a hid-főn,
 Nepomuki János szobra.
 Ennek a két esoda-szentnek
 Vegyetek kalapot,
 A hányszor itt, vagy ott
 Megfordultok, és elmentek.
 Hejh! az Urnak parancsára
 Sokat tesznek ők érettünk!
 Ki emlékszik még közöttünk
 Arra a dögnyalvályára, —
 Mikor még csak a kolompos
 Sem maradt meg sok, sok nyájból?
 Mikor aztán a sok lompos
 Juhász-kutya sirt, nyivákkolt;
 Gazdája meg, — mert megőrült —
 Önyakába tette a kolompot,
 S böngött, mint a birka,
 És futott, míg bírta; —
 Aztán ledőlt, és nagy átkot mondott.
 Ki emlékszik e csapásra,
 Mikor a nyáj hullt rakásra?
 Mikor a dög-bört magára huzta,
 Mint gyászruhát, az elbúsult gazda?
 S kinek hite még nem ingott: —
 Jajvezeklön Istent kérte,
 Vagy misét mondatott érte,
 Hogy tartsa meg marháinkat!
 Ki emlékszik erre?! Én emlékszem!
 Sőt még többet is látott e két szem!
 Itten történt, akkor épen,
 Itt, e puszta közepében: —
 Szép holdvilágos éj volt,
 Csak úgy sétált a szép hold
 Csillagból kirakott tej-utján föl felé,
 Az árva csalogány panaszát nyugdélé;
 Hallatszott a füvek növése,
 S a holdsugár ölekezése
 E zöld mezőnek illatával;
 A nyáj is épen ott feküdt,
 Hová most e fa árnya itt;
 Mellette a juhász,
 Mint a tej, úgy aludt,
 Kuttyája ott hevert, hol most a gyalog-ut.
 Egyedül én voltam ébren;
 Kis kápoluám creszében
 Imádkoztam,
 S gondolkoztam:
 Valljon e kis nyáj reggelig,
 A miglen az éj eltelik,
 Nem hull-e el mind ott?
 És a nagy kolompot
 Ez a juhász is nem
 Akaszthatja-e majd önmagára,
 Mire fel süt a hajnal sugára?!
 De még ki sem röpült
 Agyamból e sötét, gyász gondolat,
 Csak szárnyait emelgeté,

Mint a röpülni készülő galamb, —
 Mikor, a hogy néztem,
 Vendelinus képe
 Megmozdult helyében,
 És a földre lépe. . .
 Megfagyott a vérem,
 Szivem süri dobogását
 Meghallhatták volna, lássák!
 Ezen a nagy téren!
 De azért csak néztem: hogy mi fog történni?
 Hát a szent erre jött, erre, én felém, ni!
 Itt megállott, lehajolt a földre,
 A földön egy vérvirágot tört le;
 Azzal elment
 Ez a nagy szent,
 Egyenesen elment a nyáj közé,
 S azt egyenkint összefecskendezé
 A vérvirág piros harmatával;
 Aztán, mint egy futó esillag,
 Oda röpült a helyére — által. . .
 Mit gondoltok: volt-e e juhásznak
 Reggelig dög-bőre?
 Másnap reggel ide sétált hozzám,
 És leült egy köre,
 S azt beszélte: hogy miért? miért nem?
 De a nyájnak baja fordult;
 S egy-két könye ki is esordult
 Örömébe. . . .
 Ugy bizony. . . De
 Nepomuki János is dicső egy szent ám!
 Annak is kalapot vegyetek, mint mondám;
 Mert, hejh! az is sokon megkönyörül,
 Kik e tájon laknak körös-körül.
 Innen látom számtalan sok izbe',
 Hány szekér bedőlne itt a vízbe,
 S még az unokák is holtiglan siratnák
 Részeges nagyapjokat,
 Nem tudván, hogy habok közé van temetve
 Ő, és a négyes fogat?
 De a szent, kit a kegyetlen Wenezel,
 — Istentelen cseh királya! —
 Bedobott a Moldovába, —
 Ott, a hidon ül nagy figyelemmel;
 És ha látja, hogy koromsötét van,
 A minőből a szegény baka,
 Pellikánból szakított pennával,
 Siralmas levelet írt haza;
 És ha látja, hogy a kocsis,
 Mint a csap, részeg, alszik is:
 Leszáll a hid-főrtől,
 A löhoz megy örül,
 Megfogja a kantárszárat,
 Meiy aranynyá lesz kezében,
 És a hidon lassan, szépen
 Átvezeti egy baj nélkül. . . .
 Ugy biz' . . . Szent a mit beszélek,
 Minthogy a nap süt felettem. . .
 Vagy . . . majd el is felejtettem:
 Oly igaz, mint a hogy élek. . . .
 Így beszélt a vén remete,
 Aztán tovább lépegete;

A juhász meg — épen nagyot lobbant a tűz —
 Ki balra tekintett, ki pediglen jobbra,
 Azt nézték talán : hogy a helyén van-e most
 Annak a két szentnek csodálatos szobra??!

Pájer Antal.

Két fogoly.

(Történeti beszély. Folytatás.)

Konstantinápoly palotái egyikének földalatti üre-
 gében, mely gyér világát egy udvar felőli keskeny
 nyíláson nyerte, s mely inkább tömlőcz-, mint szobához
 hasonlított, halk beszédet lehet hallani egy éjen, mely
 azon vidéken hosszú esőzésekben jelentkező téli éjek
 egyike volt.

Az említett éjen ugyan nem esett, de szaggatott
 sötét felhők usztak az égen, el-eltakarva sötét szár-
 nyakkal a teljes holdat, mely, ha lerázható magáról a
 fellegpalástot, szendén tekintett be a földalatti üregnek
 egyetlen nyílásán, kétes világot terjesztve el abban. . .
 A mennyire e kétes világnál ki lehetett venni: a nyir-
 kos, meszeletlen falakat penész lepte; mi arról tett bi-
 zonyoságot, hogy a friss lég ritka vendég ezen földalatti
 üregben, s az erős vasajtó nyitogatás által keveset
 kopik. Az egész zug különben üres volt: csak az egyik
 szögletben, hová épen a hold világított, volt néhány
 nedves gyikény- és pokrócz-darab, melyen két férfi ült
 egymás mellett: a már többször említett szöke férfiú,
 ki nem volt más, mint Kenedi Miklós, Magyarhon egyik
 ős-nemesi ágának méltó sarjadéka, esatában bátor,
 azonkívül jámbor és istenfélő, ki csak néhány percz
 előtt fedezte föl nevét és eredetét György kérésére: és
 ez a másik férfiú, ki igen sokat változott fogsága alatt,
 mert nyugodtan ült társa mellett, annak balkarját kö-
 tözvé, figyelemmel hallgatja annak szavait, egy elöb-
 megkezdett beszéd folytatását.

— Igen, — mondá Kenedi, miután György szí-
 vességét megköszönte — van nőm, kit Isten és hazám
 után leginkább szeretek. . . Csak fél évig éltünk
 együtt, midőn a honnak szüksége volt karomra, és én
 őseim példáját követve, bárha vérző szívvel, de elha-
 gyám nőmet, és siettem honom védelmére. Számos esatá-
 ban vettem részt minden baj nélkül; végre Érsekúj-
 vár ostrománál megsebesítve, a esatateren maradtam,
 hol a törököktől elfogatva egy helyről másakra hur-
 ezoltattam, míg nem azon rabesoporttal, melyben talál-
 kozánk, ide hurzoltak. . . Szegény nőm! . . . talán őt
 is hasonló sors érte . . . vagy azóta talán elhalt bujá-
 ban. — Itt elhallgatott, s a hold gyöngye fényénél két
 könyesepp csillogott szemében. . .

— Ennyi szenvedés és esapás után hogy lehetsz
 ily nyugodt? — szólt bámulva György. — Te gazdag
 voltál egykor, kényelem- és boldogságban töltötted
 napjaidat: neked kétszer oly terhesen eshetik a szen-
 vedés, mint nekem, ki kis koromtól fogva nyomorog-
 tam; s hozzá még meg is vagy sebesülve. Én első ta-
 lálkozásunk óta figyelemmel kísérlek; de nem hal-
 lottam egyetlen panaszos, egyetlen zugolódó szót aj-
 kaidról. . . Ezt meg nem foghatom.

— Azt kérde, hogy lehetek ily nyugodt? Én pe-

dig azt kérde, hogy lehet valaki nyugtalan, s miként
 zugolódhatik oly keresztény, kinek erős hite van? En-
 gem legnagyobb nyomoruságomban is vigasztal hitem;
 mert tudom, hogy Isten több, s nagyobb szenvedést
 nem boesát reám, mint minőt elviselni képes vagyok.
 És ha meggörnyedek a szenvedések és esapások sulya
 alatt, — itt keblébe nyult, s egy kis feszületet vett
 elő — akkor előveszem e büvös talizmánt, s ha csak
 reá vetem szememet, szenvedésemet enyhültni, s új erőt
 érzek előmleni tagjaimban; mert eszembe jut, hogy ki
 a kereszténrettünk meghalt, sokkal többet szenvedett,
 mint én, még pedig ártatlanul. Továbbá vigasztal még
 azon gondolat is, hogy ha e földön nem, tul a siron bi-
 zonyosan jutalmat nyerek szenvedéseimért; és az, hogy
 jobb itt szenvedni, mint halál után az örök tűzben.

György figyelemmel és meghatottan hallgatta
 Kenedit: de midőn az örök kárhozatot említette, gu-
 nyosan kaczagott ismét.

— Mit, hát te hiszed, hogy van pokol? — kérde
 gunyosan.

— Nem csak hiszem, hanem meg vagyok róla győ-
 ződve, — válaszolt Kenedi a meggyőződés szilárd
 hangján.

— Hát nem elég pokol-e a földi élet? — szólt
 György. — Van-e itt csak egyetlen ember is, ki töké-
 letesen boldognak mondhatná magát? A királytól
 kezdve, le a legutolsó koldusig, mindenkinek kijut
 a szenvedésből osztályrésze; némelyik ugyan nem üti
 azt dobra, de az ilyen tízszer többet szenved. Ha meg-
 kérdeznők egyenkint az embereket: egyet sem talál-
 nánk, ki teljes életében boldog lett volna, ki a szenve-
 dés keserű poharát nem izlelte volna. Így tehát Isten, mint
 legirgalmasabb atyánk, nem kárhoztathat el örökre
 senkit, miután itt a földön mindnyájan eleget szen-
 vedünk.

— Abban teljes igazad van, — szólt Kenedi —
 hogy Isten legkegyelmesebb atyánk, s hogy a földön
 nincs tökéletes boldogság, és hogy mindenkinek kijut
 része a szenvedésből. De ebből még nem következik,
 hogy nincs örök kárhozat; sőt Üdvözítőnk a dugzag-
 dag- és szegény Lázárróli példában teljesen meggyőz
 bennünket a pokol létezéséről. Nehogy pedig valaki e
 példát másra magyarázza, vagy valakinek a pokol lé-
 tezése felől kétsége lehessen: sz. Máténál (10. r. 28. v.)
 így szól: „Ne féljete azoktól, kik a testet megölik, de
 a lelket meg nem ölhetik; hanem féljete attól, ki mind
 a testet, mind a lelket a gehennára vetheti.“ E szavak
 eléggé meggyőzhetnek mindenkit a pokol létezéséről.
 De hogy szavaidra visszatérjek: Isten nem csak legke-
 gyelmesebb atya, hanem legigazságosabb bíró is, ki
 valamint a legkisebb jót jutalom, úgy a legkisebb bünt
 büntetés nélkül nem hagyja, nem hagyhatja. Már pedig
 itt a földön a jutalom és büntetés nem szolgáltat ki
 teljes igazságban. Hány ember van, mond meg, ki lo-
 pott jószágából gazdagodott meg, s ki oly sok más roszt
 követett el életében; de minden vád alól kitisztította
 magát, s így kijátszva a büntető igazságot, bőségben
 él, a nélkül, hogy csak hajszála is meggörbülne?

— Ilyen találkozik elég, — felelt gondolkozva
 György.

— Hát olyan nincs e viszont elég, ki jámborság- és ajtatosságban töltötte életét, soha még a légynek sem vétett, s kit csapás csapás után ér, mintha legnagyobb gonosztevő lett volna teljes életében, pedig ártatlan, mint a szent-írásí Jób?

— Vannak ilyenek is.

— Tehát most mondd meg: nincs-e mindnyájunknak egyenlő szabad akaratunk? nem parancsolja-e Isten mindnyájunknak, hogy jámbor életet éljünk? s nem ad-e ahhoz malasztot? Oh igen; és valaki nem úgy él, mint Isten parancsolja, önmagának róhatja fel, ha el-kárhozik. . . El fog pedig kárhozni, mert Isten igaz bíró.

György hallgatott, Kenedi pedig folytatá:

— Ehhez járul még, hogy ha a halál után nem lenne tekintet földi életünkre; és pokol nem levén, mindnyájan boldogok lennénk, mint te mondod: akkor nincs esze annak, ki jámborul él, ki tiszteletben tartja a törvényt; hanem egyedül az böles, ki bármi uton kényelmes életet biztosít magának, és nem törődve sem Isten-, sem vallás-, sem embertársával, csak élvezni iparkodik. — Mondd meg: helyeselhet-e ily életet a józan ész? Bizonyára nem; és mégis, ha a halál után mindnyájan egyenlőn boldogok lennénk, mint te állítod, esztelen volna, ki így nem élne. . .

György sokáig hallgatott, némán maga elé bámulva, végre megszólalt:

— Én nem tudom, mi lelt: mióta veled vagyok, érzem, nem vagyok többé az, a ki voltam. Midőnelőször láttalak, ellenállhatlan erő vonzott hozzád, a vásáron úgy örültem, hogy mindkettőnk egy török vett meg: s azóta minden mozdulatod, minden szavad oly hatást gyakorol rám, hogy nem vagyok képes ellentmondani. Taníts meg, kérlek — folytatá esdő hangon — hinni, és én áttérek hitedre, mely annyi erőt képes adni a szenvedőnek, mennyit te benned szemlélek. —

Kenedi nem kérte magát többé, hanem elkezdett beszélni az Isten-ember szenvedéséről, a bold. Szűzről, az apostolokról s a kath. hit különböző hitágazatairól, nem oly tudományos ugyan, mint egy hittudor, de meghatón. . . Szavai szívből jöttek, és szívhez szóltak. . . És György, ki azelőtt gúnyt űzött a vallásból, ajtatosan ült mellette, s figyelemmel hallgatta minden szavát.

Igy folyt ez azután minden este. György arezárolt eltűnt a dacz és nyugtalanság, s helyét alázat, nyugodtság, és Istenben helyezett bizalom foglalta el. Reggel és estve egymás mellé térdelve végezték imájukat, buzgón, ajtatosan. És György azon határozatát nyilvánította, hogy, ha Isten fogságából kiszabadítja, életét megjavítja, és katholikussá lesz.

(Vége következik.)

Napkeleti.

Mindszenti Gedeonnak.

(Viszonszeretettel.)

Ott vagyok hát én is arezkép-albumodban,
Melyben nálad nélkül más is hasztalan van.
A te lelked ott a megnyílt rózsakelyhe,
Mi csak úgy tapadtunk a rózsalevelre,
Mint a kis parányok a nap sugarára;
Hanem az itt a fő, hogy hő keblet tára

Nekünk a magyar szentegyház nagy költője;
Verset írni kelvet ki ne kapjon tőle?

Megyek hát, megyek hát mindnyájunk nevében
Azt az arany-rámát megköszönni szépen;
Kebeledre hullok, — tartsad azt a lantot,
Hadd kössem rá ezt a falasi galandot. . .
Ah mert pántlikám nincs, oda pegy' a kéne.
Hogy nem is gondoltam az egri megyére!
S a koszos költők e kis Romájára. . .
Hogy ne volna — hogy ne büszke Eger-vára?

Nagy szellemek őrzik a multat Egeren,
Nagy főpap szellemétől ragyog a jelen;
Hogy ne dalolnátok Eger hű fiai!
Ott élt a g y a t y á t o k, ott vannak dalai.
Zengjen tehát nekünk, M i n d s z e n t i, szép dalod,
A legszebb dalt nekünk most csak te dalold.

Sántha Mihály.

Isten keze.

(Lefaragott rovások a közeletből.)

(Vége.)

Multkor keresztelőben voltam. (Torba, már akár minő legyen az, mióta a Kath. Néplapban azt olvasta egykor — 1857. évfoly. 301 l. — a mester ur, hogy ott, t. i. a halotti torban egy reggel és este! 38 iteze pálinka fogyott el, a világ minden kincse- s atyafiságaért sem mennék, nehogy részem legyen azon egy pár óra alatt sokszor örökre is eltékozolt üdvösségérti szám- adásban; hiszen ugyan mester am egy másik Ujságból, tudja, a melyet bíró komám hordat az iskolának, azt olvasta — Tan- dai lapok' 1858. évfoly. 27. 28. 29. sz. —, hogy a pálinkaivás- ból már gyilkosság is történt.) Fülkasztott bundám gombközeit megrakta otthon az anyjokom holmi apróságokkal a keresztfiuk számára; már szét akartam osztani, s még csak egy árva fiát sem találok az ajándéknak a bunda aljában. Nézem a sípkám mögét (a karimán belül), s onnan is hiányzik az ezüst-tallér, melyet az új legény számára tettem oda; pedig le sem tettem jóformán a fejemről, a mi már magában is elég esunya zsidó szokás a keresztények házában, hol a feszület és szentek képei tartanak; de ha leteszi az ember, azt mondják, ugy nekik is le kell tenniük, s kész a gáncoskodás; tehát csak enged az ember az erőszaknak (nálam azonban az a házi rend, hogy a pitvarban minden kalapnak meg van a maga szöge, sőt egy- kettővel még több is találkozik). — Szégyenletemben alig tudtam hová lenni. Itt van la! ezt nyeri az ember a mindenféle vegyes izos-társaságban: hol mindig többet esznek, mint te esznek; s addig időgálnak, míg megállnak. Ha már most a tisztelendő ur is ugy gondolkozik, mint Kempis Tamás — vagy Intai tiszt. ur szerint Gersen János, az a nagy benedek-rendi apát —, hogy az ember a világból mindig tökéletlenebb s keve- sebb-magával tér haza: igazsága van. Mert ha épen meg nem loppják is, elég, ha megszorítják, vagy megbántják; néha az ember inkább megválna a köntösétől, mint lelke édes nyugalmá- tól. De sok helyen csakhogy meg nem koppasztják az embert, mint ölyvek a galambot. „A legnagyobb szentek az emberek társaságát, a hol lehetett, elkerülték, s inkább akartak elvonulva Istennek szolgálni.“

Ily beszélgetés közben érte el a két becsületes ember azon szekeret, melynek tengelye törvén, elmaradt a többtől, s az ut- félen vérlázító káromkodások közt bajoskodott arval a sa- lonnás szolga. Ott hagyta a többi; mert egy szegény két lovas öreget akart elűtteni buta göggyében más marháival. Embereink mégis segíteni akartak a gonoszon; de nem fogadta el, hanem az ut mellől (még itt is törvény és tilalom ellen) nagy hirtelen kivágott egy szálfát, s azt a törött tengely alá eresztvén, ha a koesi arra lejtett is, nem gondolt vele, csakhogy ismét ott le-

gyen, a hol a többi. Ez azonban mind végig nem sikerült neki a gyakori igazítás, kötözgetés, álldogálás miatt. Épen délre harangoztak, mikor a templom mellé ért, homét a káplán az Oltári-szentséggel két felöltözött gyermek között egy haldoklóhoz indult.* Az emberek összetett kezeiken tartott kalapokkal álltak az „Angyalüdvözlést” imádkozva a házak előtt. Egy roppanás... im a fa is kitért a kocsis alól; s a mint meg volt rakva a szekér, olyan súlylyal zuhant utána a ketté tört oldal is. A harang még szólt, de a dühös ember nem hallott, nem látott már; mint szilaj vad vesztett kölyke mellett örjögő morgással szórta véres pillantásait az ég felé, s a mit csak megtestesült ördög rivalhat, szünet nélkül az Ur felmutatását káromolta.

Egek Ura! hová nem sülyedhet az ember, ha a kegyelem elhagyja. Azon ember, kinek üdvösségeért maga a fényes mennyország is kivetkőzött egy időre diésőségéből; kiért az Isten fia emberré lett, kint s halált szenvedett, és meghalt a keresztfán. Azon ember, kinek ez által örök élet, örök boldogság van biztosítva, ki még a földön is az angyalok asztalához ültetetik, kinek vigasztalására Jézus Krisztus hétéfőle esaternát nyitott az anyaszentegyház kebelében, hogy egyik a másikat körölként fölváltván, mindig tisztán esörgedezzenek lelkére az örök élet vízei. Egek Ura! mégis hová nem sülyedhet az ember, ha a kegyelem elhagyja!

A koczka el volt vetve; az irás ugyan aludra esett, de hiában, föl kellett azt emelni, s nézik, mintha valaki gyufával irta volna rá sötétben a kénkőves betűket: a bűnnek zsoldja a halál, itélet, pokol... Rettenetes a gonoszok halála. Ó az újév nem semmisíti meg a mult emlékezetét; hanem inkább egy szövétnekkel többet gyújt a multban eltemetett erény — hantjai fölé — rémeset, esodását, mely a sírgödör fenekére is bevilágít! Utközben, mint mondák, a kezében levő törött tengely végével még az eget is fenyegette az elvadult ember; de két óra múlva, midőn lelkiatyáért futának (ki azonban igen közel, csak a templomban volt), már csak annyi ideje volt magához jöhetni a semmi által föl nem tartóztatható nyavalyatörésben, hogy végső kintjai közt a fölötté imádkozó pap mellének kapott; de ugy-e, mint veszendő üdvének fölsimert mentő angyalához, vagy mint pillanatra átgondolt megátkodásának szegyenleit tanujához? alig lehetett kivenni, s letépte róla a karinget halálra döböntő bizonyossággal az annyi üdvös intelem daczára gonoszul töltött s kímülő rövid életnek.

Sírja fölött még nem rothadt el a kis fenyőkereszt. A kik egy országot melletti liezeom-sövénynyel dusan szegett temetőben netalán megállapodnának a holtakért egy üdvösséges gondolat fölajánlására: jusson eszökbe, hogy a föld legjobb takarója ugyan az ember rothadandó részének; mégis van sok olyan a némelyek által balul értett emberi rendeltetésnek reánk örökségképen szállott pürszölyében (esörgessük csak!) hátramaradva, a mire ha az örökösök mind rá hordanak is őseik telkét, akkor is csak óriás-sír jelölne a bünt, mely oka volt, hogy minden embernek meg kell halni.

De nem csak mi halunk meg, nem csak a mi emlékezetünket temeti el az idő: hanem az esztendők is követik az emberek példáját, s azok is elmúlnak egymásután. A Silvester-éj képezi azon egy törzsbe oltott két ágat, melyek közül az egyik épen akkor ejti le az érett gyümölcsöt, mikor a másikon kibújt bimbajából a termő-virág. A jó kertész mindig le szokta vagdálni a fattyu-galyakat, hogy ne fogyasztzák hasztalan a szükséges tápnedvet. Ily, annak idején gondosan lemetélt ágakból keletkeztek az én rovásaim, melyek ugyancsak annyiban enyemek, a mennyiben nekem jutott a kedvező alkalom a rájuk ki-

* Főnséges szívreható szokás némely plebániában, mikor az Oltári-szentség angyali menete kezdődik a templomból a beteg háza felé, meg huzatni a nagy harangot, s így adni jelt a községben, hogy Krisztus Jézus tesz beteglátogatást az utzatáreken keresztül egy közönséges háznál, melynek mint egykor Zachaeusnak üdvössége leendő ma. A kis gyermekesengetyűt ugyanis könnyen elnyomja a parádés és nem is parádés lovakon csüngő nagyobb esengő; mert nem igen divat már az Oltári-szentséget vivő pap, vagy a papot eltéveszthetetlen irányban eszabhatlan magnes-tű gyanánt vezető szentség előtt megállapodni. Még falun talán a hogy ugy, de városban vége-hossza sínes a figyelmetlenségnek: pedig mindenigaz hitből él. S. M.

löntéle időszakokban vésett számokat lefaragni; mindazáltal azon „a kinek ideje is van, élete is van” közmondás szerint — szerenesésnek tartom magamat, hogy így egy füst alatt saját emberi kötelességem adóját is lerohatom.

Sántha Mihály.

Katholikus hitélet.

Zircz. Sz. Scholastica (febr. 10.) a zircz-cisterci szerzet történelméhez ismét egy újabb s kiváló adattal járult. E napon választatott 35 év előtt apátul boldogult Villa x Nándor; e napot tüzte ki bön tisztelt új Apátunk, ngs s ft. Re z u t s e k Antal ur beigtatási ünnepeyeül azon kegyeletes érületnél fogva, minthogy sz. Scholastica, szerzetes szabályaink alapítójának nővére vala. E nap legújabb eseménye nem csak szerzetünkre nézve nagyszerű s reményteljes, hanem mindazokra nézve is, kik velünk szoros kapcsolatban állanak, s a zirczi apáti névhez még mindig gyermekded szeretettel simulnak. — Daczára a téli Bakonynak, a beigtatási nap előestéjén már szerenesésük valánk távolról s közlelről érkezett nagyszámu vendégkoszort körünkben tisztelhetni. A székesfehérváriak jó s kedves főpásztora, ugyanonét a város küldöttsége, s Pannonhalmi, Bakonybél és Tihany, Zirczezel századok óta rokonok, rokonkeblü fiaikkal ölelésünkre siettek; ezek között Bakonybél lelkes apátja, kinek osztatlan szeretete s barátságos vonzalma a közel szomszedságot oly kedvessé teszi ránk nézve! — Föltűnt a beigtatás napja ködösen ugyan, „de hamar a ködöket felváltá tiszta verőfény;” a helybeli cézhek, tanuló ifjúság s a mindenünnen összesereglett nép 8 órakor már elfoglalta a monostor előudvarát, hogy tiszteletteljesen fogadhassa nm. R a n o l d e r János veszprémi megyés püspök urat, mint beigtatót. Zircz határánál a szerzet küldöttei, s a volt jobbágyok kised banderiumot képezve, fogadták ő exeljat, s kísérték a monostorba a nép örömkialtásai közepett. A beigtatási szertartások fényét s egyszerűsmind a főrangú vendégek számát jelenlétükkel diszesítették: ngs Markl Ignác püspök s nagyprépost, ngs Koroncz, Oszterhuber, Bogeha, Kovács és Németh kanonokok, s Köves felső-örsi prépost, a veszprémmegyei főnök, ngs gr. Eszterházy Imre, s b. Fiáth Ferencz; a környék papsága, különben is mindannyi házi barátaink szivesen esatlakoztak hozzánk az oltár körül. A mise-zenét a veszprémi főtemplom karénekesei remekül végezték. S míg a lebüvölt szemek a főnséges szertartásokon függték; míg a lélek az isteni gondviseelés titkai körül szárnyalt, multat s jövendőt egy pillanatban észszeolvasztott: teljes diszében megáldatva s beigtatva láttuk apátunkat, mint atyánkat, ki apáti székében helyet foglalva, tárt karokkal fogadá fiui hódolatteljes esokunkat. — E komoly tény a jelenlevőknek valóban megható látványt nyújtott! Nem is kisszerű dolog szemlélni: miként lesz az egyszerű szerzetesből főpap, egy jelentékeny testület atyja s kormányzója, egy terjedelmes birtok ura, s annyi sz. ősi hagyományok kezelője! S ép azért, mert ennyi magasztos érdekek kapcsolvák hön tisztelt személyéhez, midőn az oltár zsámolyánál mélyen leborulva, a földi mulandóság jelképét ábrázoló: szívünkéből mondtuk el fölötté a zsolthár szavait: „Hallja Isten kérésemet; Isten könyörgésemet elfogadja. Siess segítségemre Uram! üdvösségem. Isten! hallgasd meg imádságomat; és könyörgésem hasson föl hozzád. Hallasd velem kegyelmedet, mert benned bizom; mutasd meg nekem az utat, melyen járjak, mert hozzád emelem lelkemet.”

A szokásos üdvözlő tisztelgések után az idő már annyira haladott, miszerint magyar vendégszeretetünk tettleges bebizonyítására került a sor, melylyel, ha a nagyérdemű vendégkoszoru meglegedett, Zircz legedesebb jutalmát vette. Az áldomás-üdvözlések a magok nemében mind remekek voltak: a szentséges Pápaért, es. kir. apostoli Ó Fölségeért, s a beigtatott apátért ő exelja emelt poharat, mit apát ő ngsa hálásan viszonozott; ezután az asztalok elnökei s a küldöttségek tolmácsolták rokon érzelmoiket. Ebéd után a nm. veszprémi püspök ur atyai áldások s a nép örömnnyilvánítása között vett töltnak busut, a nap örök s édes emlékét hagyván hátra hön szeretett Apátunkban s Atyánkban! — Mukedvelők sem hiány-

zottak
szerez
pen ki
tükkel
lálólag
nagy
örömm
zárjuk
rényei
helyet
nem h
el ne
örömk
nyive
gadni
telme

nács
jötét
a esa
esőn
szék
dand
nek r
ritás
a Cs
téré
adon
ő ex
dásd
és p
zäss

bäre
szak
érzű
ban
egy
la
veze
gári
veze
mel
jára
láb
lik,
szin
szin
len
„m
trét
ban
Ad
jon
há
az
sá
kal
a t

fol
van
ald
né
7.
52

zottak, kik az estéli órákat ártatlan örömmel s vigasággal fűszerezték. Ezek közül kettő hatalmas tűzijátékot rendezett, szépen kitérve az apáti ezimert a golyáival s az M. O. R. S. betűkkel, melyeket a pannonhalmi perjel áldomás-beszédében találólag így értelmezett: „Majus oasus Rezurectus suscepiť,“ azaz: nagyobb gondja lesz Rezurectusnak ezután, mint eddig volt. Mi örömmel emlékszünk vissza e nap eseményeire, és szívünkbe zárjuk annak édes emlékeit. — Van még egy, mit, habár szerényen is, de meg kell említenünk, nem azért, hogy az égiek helyett hön tisztelt Apátunknak földi jutalmakat szerezzünk, hanem hogy az apáti új ékszeres ragyogó gyémántjait a világ előtt el ne titkoljuk: értjük az ügyefogyottak, árvák s özvegyek örömkönyűit, melyeket a jótétemény áldozatára hullattak! Meny nyivel boldogabb érzés gazdagul adai, mint szűkölködőül elfogadni! — Legyen szabad végre az apáti ezimer betűit így értelmeznünk:

**Maradj Oltalmunk Rezurectus Szakadatlanul:
Mi Od'adjuk Részedül Szívünket!**

M.

Különfélék.

— Fábry Ignác, kassai megyés püspök s val. b. t. tanácsos ur ő nagyméltósága, miként a „Religio“-nak írják, azon jótéteményeken kívül, melyekkel saját szülőföldét árasztja el, a csanádi egyházmegye számára 2100 pfit küldött államkölcson-kötelezvényekben a m. püspöknek: névszerint a csanádi székesegyháznak 400 frt, a ft. káptalannak ő méltóságáért mondandó sz. misére 500 frt, a szegényebb plebániák jövedelmének megjobbítására 400 frt, a papnövelde alaptökéjének szaporítására 400 frt, a nyugalmazott áldozárok pénztárába 200 frt, a Csanádon sz. Gellért első csanádi püspök és vértanu tiszteltére építendő egyház tőkájének gyarapítására 200 frtot. E kegyes adományok is eléggé hirdetik a gyöngéd vonalmat, melylyel ő excellentiája azon megye iránt viseltetik, melyben egykor áldásdusan működött, s melyet több ideig, mint káptalani helynök, és pedig a legzavarosabb időben, soha nem feledett önfeláldozással kormányzott.

— Pest, febr. 21. D a J. Kr.! A farsang napjait éljük; bárcsak sajnosan ne kellene tapasztalnunk, hogy ez örömidőszakot a jelen divatkór annyira lealacsonyítja, miszerint a józan érzület visszaborzad már csak annak említésétől is. Vannak azonban kivételek. Ezek közé sorozandó a katolikus legényegylet diszteremében tegnap tartott farsangi mulatás is, melyet az egylet tagjai szeretett alebűkük vezénylete alatt adának, s melyen számos vendégek a polgári osztályból és érdemdes lelkiatyák jelen valának. Az előzetet főképp emelé Gaal Gyula egyleti tag szomorujátéka, melyet ő Kisfaludy Károly után a kath. legényegylet színpadjára „Tatárok Magyarhonban“ cím alatt alkalmazott. Ebből is látható, hogy a magyar legények hazánk történetét kedvelik, s azt erejüköz képest tanulmányozni el nem mulasztják. A színi előadást szavalmányok váltották fel, és a szünet alatt szintén egyleti tagok zongorajátékkal mulattaták a tisztelt jelenlevőket. Ily módon tehát, jelszavunk levén: „vallás és erény, munkásság és szorgalom,“ „egység és szeretet,“ „vigság és tréfa,“ — míg az előbbieknek híven megfeleltünk, az utolsókban is a vigság jelen napjaiban hasznos élvezettel részeseiünk. Adja a jó Isten, hogy kedves hazánkban több ily egylet alakuljon, s ez üdvös intézet által, melyet csupán a kath. anyaszentegyháznak köszönhetünk, a mesterlegényeknek alkalom nyujtassék az elme s szív művelésére, s visszatartóztatassanak azon aljas mulatásoktól, melyek a testet és lelket egyiránt megvesztegetik, s sokakat a gyalázat és nyomor örvényébe sodornak. — Isten áldja a tisztos ipart!

Tóth István, legényegyleti tag.

— Köszönettel vettük a kalocsai s bácsi érsekmegyének folyó évre kiadott Névkönyvét, mely szerint e főmegyében van 3 fő- és 10 alesperesség, 104 anya- és 157 főkegyház, 246 áldozár, 40 növendékpap, 60 szerzetes. Az érsekmegyei összes népesség 625,060 lélekből áll: közülök 398,577 katolikus, 7,331 görög egyesült, 39 örmény, 114,763 görög nem-egyesült, 52,314 ágostai s 38,337 helyét hitvallású, 13,699 zsidó; az is-

kolába járók száma 39,008. A magyar nyelv 41 plebániában, a német 19-ben, az illír 4-ben, az örmény nyelv 1-ben kizárólag, 39 plebániában pedig a magyar, német, illír és tót nyelv vegyest használtaik.

— A Vizkereszt ünnepe körüli tévnezetek helyreigazítása. (Vége.) — Azt írja továbbá K. G. ur a czáfolat alá vett cikkben, miként a szóban levő vizkereszt ünnepet „a régiek... Festum Luminarium, világosság ünnepe“ néven neveztek. Ezt is rosszul tudja K. G. ur; mert az diákul nem festum Luminarium, hanem Luminum, a mi magyarul világosság ünnepe. Ugy látszik, K. G. ur diákul sem tud jól meg nagyon is vigyázatlan; mert nem jól írta ki onnan, a hol olvasta. De akkor kár a tollat kezébe venni, s a nem eléggé jártas olvasókat tévedésbe hozni, a jártasabbak előtt pedig magát nevétségessé tenni.

Azonban vannak K. G. ur cikkében még sokkal feltűnőbb valótlan, hamis állítások is, melyeket helyre kell igazítanom. Igy néhány közbevetett sor után a szóban levő ünnepről ezeket írja K. G. ur: „Édes nemzeti nyelvünkön e nap Vizkereszt nevet visel, leginkább azért: mert Krisztus e nap szállott alá a Jordánba, hogy Ker. Jánost megkeresztelje.“ Ez már felettebb boszantó tudatlanság, vagy akár az író, akár a nyomtatást átnevező s javító részéről feltűnő vigyázatlanság.*) Hiszen azt minden jóra való iskolás gyermek is tudja, tudnia kell, miként nem Jézus keresztelte meg a Jordán vizében ker. sz. Jánost, hanem ker. sz. János Jézust.

Lehetetlen továbbá észrevétel nélkül hagynom K. G. ur azon történelmi előadását, miként a viz szentelésnek eredetét a zsidóknál kell keresni, kiktől, mint ő állítja, „később ezen szokás áment a pogányokhoz; és ott babonává vált.“ Kevés alább pedig csak ugy odavetve ezt írja: „A szentelt víz használatát a pogányoktól átvették a Hemerobaptisták is.“ Itt méltán azt a kérdést lehetne intézni a cikkíróhoz: ha szerinte a Hemerobaptisták is a pogányoktól vették át a szentelt víz használatát, hát még kik vették azt át a pogányoktól? Kiri a sorok közül a felelet, miként a katolikusok is. — Ezekre nézve megjegyzem, miként igaz, hogy már a zsidóknál szokásban voltak különféle áldások. Igy Mózes I. k. 14-ik fejezetének 18- és 19-ik verseiben előadatik, miként Melchisedek a kenyert és bort megáldá; a Királyok IV. k. 2-dik fejezetének 19—22-dik verseiben pedig leiratik, miként Elizeus proféta Jerikóban levén, az ottani lakosság főbbjei hozzá menének panaszoikodva, hogy a lakás különben jó, de a vizek igen rozsak. Elizeus mondá: hozzatok ide nekem egy új edényt, és bocsásatok abba söt. Mit midőn megtevének, kiment a víz forrásaihoz, s beveté a söt, s megjavultak a vizek. S ezek nyomán, tehát a sz. írásból kölesönözve, nem pedig a pogányok babonáit átvéve, jött szokásba a kath. anyaszentegyházban a vizszentelés. S a főnebb is említett hírneves egyházi történetíró, Baronius, már Krisztus urunk születése után 57-dik évben említett tesz a szentelt-vizről. (Lásd: Annales ecclesiastici auctore Caesare Baronio. Tom I. 453 lap. nr. CVII.) — Söt általában ugy tartják, miként az, hogy a különös használatra szánt viz saját szertartással szenteltetik meg, maguktól az apostoloktól származik, jelesen sz. Máté apostoltól, ki Elizeusnak főnebb idézett vizjavítási eseképvényéből kölesönöz annak megszentelési módját. (Durandus, l. II. e. 21. Marsil. Col. Hydragiol. II. e. 2. nr. 38.) Ide járul, miként a pogányoknak nem is volt, de nem is lehetett tulajdonképen szentelt-vizök. És így, vették legyen tehát a hemerobaptisták bárhonnan a szentelt-vizet s annak használatát, akár mint K. G. ur gondolja, a pogányoktól, akár mint bizonyos zsidó felekezet a zsidóktól, kiknél K. G. ur szerint is a viz-szentelésnek eredetét kell keresni, a főnebbiek szerint annyi bizonyos, miként a kath. anyaszentegyház nem a pogá-

*) Tudunkra e sajtohíba a szerkesztői mondanivalók rovatában helyre volt igazítva. Szerk.

1) K. G. ur bizonyosan azt gondolja, hogy az általa említett Hemerobaptisták bizonyos keresztény felekezetet tettek; mert különben nincs értelme azon kifejezésnek: „a szentelt víz használatát a pogányoktól átvették a Hemerobaptisták is.“ Pedg csatlakozik K. G. ur; mert sz. Epiphanius szerint a hemerobaptisták egy bizonyos felekezetet tettek a zsidók közt levő irástudóknak és farizeusoknak, kik egész éven át minden nap megmosakodtak, hogy így megtisztuljanak minden bűneiktől. (Annales Baronii, 105 l. nr. XIV.) B. J.

nyoktól vette azt át. — Helyén lesz itt még azt is megjegyezni, miként épen azon körülmény, hogy mind a zsidók, mind a pogányok bizonyos erőt helyeztek a szokásos szertartások közt megáldott vízben a bűnöktől megtisztulásra, nyilván mutatja, miként a szentelt-víz használata sokkal tisztább forrásból ered, sem mint pogány babonából, a miat K. G. ur szeretné magyarázni. — Sőt ha, és a mit átvett is a kath. anyaszentegyház akár a zsidóktól, akár a pogányoktól, azt minden kinövéseitől megnyesegette, megtisztogatta, az egy igaz Isten imádására, a hitélet, szent erkölcsiség s jámborság növelésére alkalmazta, úgy, hogy, mint sz. Ágoston megjegyzi, „habár némely szertartásokban megjegyezzük is a pogányokkal, de azok czéljára nézve különbözünk tőlük.“ (L. 20. contra Faust. c. 20.) — Továbbá K. G. ur sz. Epiphaniusnak ezen szavait idézi: „Haszontalan és esalárd az ő igyekezetök: mert sem az Océán, sem a folyók, források, és az egész víztömeg, ha egy helyre gyűlne is, az ő bűnöket el nem moshatja; mivel azt sem az ész, sem az Isten törvénye nem parancsolja.“ Ez így általánosságban, minden felvilágosító megjegyzés nélkül oda dobva, azon véleményt kelti fel az olvasóban, miszerint K. G. ur azt akarja elhitetni az olvasóval, mintha sz. Epiphanius szerint is minden, vízzel való mosakodás és megöntés, tehát a keresztiség szentsége is haszontalan és esalárd igyekezet lenne a bűnöktől megmosás-, megtisztulásra. Pedig dehogy gondolkozott úgy sz. Epiphanius! Ő, ki példás keresztényi élte következtében 367-ben Cyprus szigetében salaminai püspökké választott, csak a többször említett hemerobaptisták mosakodását rosálta, nem pedig akár a keresztiség szentségét, akár általában a szentelt-víz használatát. Nem is mondhatni jó lélekkel, hogy a bűnök bocsánatára a víz használatát Isten törvénye nem parancsolja. Csak olvasni kell sz. János evangéliumának 3-dik fejezetét, jelesen az 5-dik versben Jézus így szól Nikodemushoz: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újjá nem születik a vízből és a Szentlélekből, nem mehet be Isten országába.“ Itt mindenkinek, ki Isten országába be akar menni, jutni, szűkségessé tétetik a víz használata. — De továbbá a szentelt-víz használatát sem tartja babonának, ki a kath. anyaszentegyház szertartásainak általában, s különösen a víz-szentelési szertartásoknak jelentését és értelmét tudja. Gavant szépen adja ennek magyarázatát: mert, ugymond, a víz moeskaikat mossa le, a só pedig rohadástól őriz; a víz tisztaságot eszközl, a só jó izre, egészséges állapotra vezet; a víz böleség italát jelenti, a só pedig az okos számítás izlését.“ (Thesaurus Sacror. Rit. P. IV. tit. 19. n. 8.) — Kár az embernek olyasmihöz szólni, a mihez nem ért!

A többiekre nézve, miket K. G. „III. A bölesek ünnepe“ cím alatt összeírka, valljon azok királyok voltak-e, vagy csupán csak bölesek? hárman voltak e, vagy többen, vagy kevesebben? Gáspár-, Menyhért- s Boldizsárnak neveztetek-e, vagy másként? nem akarok vitatkozni. Azok nem érintik ugy a vallás dolgát, s a katolikusok becsületét, hogy azok felett vitatkozásba kellene bocsátkozni. Azt azonban még szó nélkül nem hagyhatom, a mit a vízkereszt-napi házszenelésekről szólva, megjegyyez, miként „ilyenkor a ház lakója kénytelen volt a lelkésznek valami csekély alamizsnát adni.“ Ha K. G. ur így fejezte volna ki magát: ilyenkor szokás volt a lelkész fáradságának elismerésül valamicskét adni, nem mondanék ellene. De így azt kell mondanom, hogy ismét nem úgy igaz, mint K. G. ur állítja. Mert a vízkereszt-i házszenelések csak szokásból, a pap jószívűségének némi meghálálásául történt, hogy a hívek valami csekélységet adtak neki; de erre senki sem köteleztetett. Épen ugy, mint most is megtörténik, hogy midőn a papot beteghez hívják, adnak neki misére valót, de azért ki merné mondani, hogy ezt tenni épen köteles, és kénytelen?

Ezek mondani-valóim K. G. urnak ezafolat alá vett cikkére. S azon tekintetből, hogy a hol a tévely, hazugság, s a kath.

hitnek megsértése közöltetett s elterjesztetett, ugyanazon Ujságlapban, ugyanazon olvasók számára közöltessék egyszersmind a tévelynek helyreigazítása, a hazugságnak megezőtölása, s a kath. hit szertartásainak védelme is, kevés változtatással ezeket összeállítva, elküldöttem a „Vasárnapi Ujság“ t. cz. szerkesztőjének. Azonban ő jónak látta a ezafolat közzététele helyett a január 30-ki számban levő szerkesztői mondanivalók közt következő — egy részben bökökkel teljes, de másrészt csipősen vágó — sorokban válaszolni: „Nagy érdeklél olvastuk a valóban tudós cikket (ez nem érdemlett bök), s részünkről közzétételre tartozunk érte. Azonban mind terjedelme, mind tárgyánál fogva kérnünk kell a szerzőt, hogy azt csupán magán használatunkra engedje át Fogunk találni illő alkalmat, hogy a benne felhozottakat elmondhassuk. A kérdéses cikket e jól felszerelt ezafolat (ez ismét bök akart lenni) nem illeti meg, mert először (itt kezdődik a csipkedés) a benne keresett rozszándék csakugyan nincs meg benne²⁾; másodsor ez is (bár más vízi) források után van készítve, s végre mert több hibája csupán a kifejezés és előadás járatlanságának tulajdonítandó, melyet a jóakaratu olvasó első perezhben önmaga megigazít.“ — Kár volt e válaszban legalább azt meg nem említeni, miként a t. cz. szerkesztő ur elismerése szerint „jól felszerelt ezafolat“ a vízkereszt-i cikket illeti, hogy így a „Vasárnapi Ujság“ t. cz. olvasói tudhatták volna, mit kell tartaniok K. G. ur ünnepmagyarázatairól. Másodsor elhiszem, hogy K. G. ur cikke is források után van készítve, csakhogy nem jó vízű, mert zavaros források után. Ohajtandó volna, hogy a nagyszámu kath. olvasók szomjúságának enyhítésére olyan más vízi forrásokból merített ital, mely némileg méregnek is beillik, ne adassék; s hogy ha, a minék legszentebbnék kell lenni, a hit, a vallás ócsárolatik, a hazugság megezőtölása, az igazság védelmezése ne mellőztessék, a jóakaratu olvasóra bizatván a hibák megigazítása. Mert valijon képes-e minden olvasó, legjobb akarata mellett is, az ügyesen elrejtett hibákat önmaga megigazítani? . . . És helyén van-e hibák közléseket adni, s a jóakaratu olvasóra bizni, hogy igaztassa ki az elszórt hibákat? Jó lesz erről kissé elmélkedni. —

Bende József.

Pályázatok. I. Dautován, Vojvodinában létező kath. magyar helységben a leány-tanítói állomás megürülvén, melynek évi járandósága: 105 frt auszriai értékben, 20 pesti mérő kétszeres buza, 6 ol tüzifa, szabad lakás egy kis kerttel. — a pályázat martius 15-ére tüzetik ki. A pályázni szándékozók a megkívánt okiratokkal ellátott folyamodványaik a helybeli plebános- és iskola-igazgatónak idején benyújták.

Kelt Kolluthon, február 15-én 1859.

Simonovits József alesperes, ker. iskola-felügyelő, kolluthi plebános. II. Szántován egy kath. magyar illyr altanítói állomás megnyerhető. Évi javadalmai: 120 frt pengoban, 24 pozs. mérő kétszeres buza, 4 ol kemény fa, 3 kocsi szena, és szabad lakás igen szép kerttel. Az ezen állomásra szabályszerű folyamodványok az alsó-kalocsai kerületi iskola-felügyelőségnek 1859-ik évi martius 31-ik napjáig beküldendők.

Kelt Kolluthon, február 17-kén 1859.

Simonovits József, alesperes, ker. iskola-felügyelő, kolluthi plebános.

Kegyess adományok.

A Jézus sz. gyermekségéről nevezett társulatnak: a kalocsai főmegyei t. cz. papság és hívek részéről 101 frt 42 kr. pp.: Aurnhammer István, pécsi főelemi iskola 3-ik osztályu tanulója 20 kr. pp. — A Magyarhonban alapítandó „Arimathiai-Sz. József-társulat részére: K. J. 4 frt pp. — Magyarország hg-prímása, S. citovszky Ker. János, bíbornok ő eminentiája papi jubileumának örökítésére a Szent-István-Társulat által a pesti lipótvárosi új basilikában sz. István első apostoli királyunk tiszteletére emelendő emlékkoltárra: Matulányi Béla joghallgató 1 frt aust. értékben.

²⁾ Isten látja lelkemet, én ugyan nem kerestem a szóban levő cikkben a rozszándékot, inkább szerettem volna jót találni fel benne. De úgy hiszem, a felhozott- s megezőtöltakból is eléggé kitünik, mily lélekkel van írva az egész cikk. B. J.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: Budapestben, félfévre 1 frt 15 kr. pp. (uj pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (uj pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félfévre 1 frt 35 kr. pp. (uj pénzben 1 frt 65 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (uj pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők.

A lap szerkesztését illető levelek a Katholikus Néplap szerkesztőségének²⁾ czimezendők (Pesten, Egyetem-utca, takarékpénztár-épületben 2. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZÁM.